

Jeremy Clarkson

Hoe moeilijk kan het zijn?

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Aan de kant, stomkop – ik ga dit ziekenhuis herbouwen

Hallo, en een heel gelukkig nieuwjaar gewenst, vooral als je dit leest op het treinstation van Rugby en je je afvraagt waarom de rails nog in de vorm van ijzererts onder de grond liggen te wachten om te worden omgesmolten tot iets waar een trein over zou kunnen rijden. Of als je op Birmingham International Airport de lastige vraag overdenkt waarom het hele vliegveld twee uur lang dicht moest vanwege een ‘kleine brand’, zoals de nooddiensten dat omschreven, in een naburig café.

Ik vrees dat het antwoord eenvoudig is. In vroeger tijden was het enige wat tussen de bazen en de uitvoering van het werk stond de vakbeweging. En de vakbonden kon je meestal wel de mond snoeren met een boterham met cornedbeef en de vage belofte van jam voor alle werknemers.

Dat is nu wel anders. Als je nu iets gedaan wilt krijgen, dan zijn die vakbondsjongens je minste zorg. Want je moet zorgen dat er geen moslims of roodharigen aanstoot kunnen nemen aan je plannen, dat er geen schepselen, zelfs niet de meest waardeloze zoals slakken of vossen, uit hun woonplaats verstoten raken, dat je geen overbodige CO₂ produceert, dat al diegenen die erbij betrokken zijn oranje kleding, helmen en uit stalen balken vervaardigde laarzen dragen, dat ze allemaal zo nuchter zijn als een Zweed op zijn zondags en dat er, mocht er binnen de omtrek van 300 kilometer een kleine brand uitbreken, voorzieningen beschikbaar zijn om iedereen voor minstens een jaar naar huis te sturen.

Dan heb ik het nog niet gehad over de regering, die 2,50 pond beschikbaar heeft voor het vervangen van alle spoorwegen in het land omdat de rest van het geld ieder jaar weer opgaat aan het arresteren van Pete Doherty en het houden van openbare onderzoeken naar de

vraag hoe men de gegevens van de hele wereld aangaande gezondheid, financiën, rijgedrag en juridische antecedenten heeft kunnen kwijtraken. Die openbare onderzoeken kunnen alleen beginnen als alle betrokkenen op de hoogte zijn gebracht dat ze geen vos mogen doden en geen roodharig persoon mogen kwetsen en dat ze, als er in de buurt een brandje uitbreekt, meteen naar een punt midden op de Atlantische Oceaan moeten varen en daar moeten blijven tot dat en alle andere brandjes ter wereld zijn geblust. Vervolgens is er een onderzoek nodig naar hoe de brand ontstaan is. Hoe moet de verantwoordelijke gestraft worden? Niet natuurlijk, als die rood haar heeft, want dan krijgt hij een gratis jas van aluminiumfolie, een kommetje soep en een paar therapieessies.

Het is duidelijk dat daar een einde aan moet komen. We moeten terug naar de laatste dagen van de negentiende eeuw, toen er zonder enig hefmateel, of machinale kracht een 285 meter lange spoorlijn van ruim twee meter breed, tussen Londen en Bristol, in slechts een weekend tijd werd versmald naar 1,40 meter. We hoeven niet eens zo ver terug te gaan. De snelweg de M1 was er de ene dag nog niet, en de volgende dag wel. Dan heb je nog de Spaghettikruising bij Birmingham. Op twaalf hectaren lagen daar door elkaar twee spoorlijnen, drie kanalen en twee rivieren, maar ondanks dat bouwden ze er een netwerk overheen van op- en afritten dat achttien verschillende wegen met elkaar verbindt. Het hele ding was binnen dertig maanden klaar, ongeveer even lang als het tegenwoordig duurt om een tuinhuisje te bouwen, als je het volgens het boekje doet.

Ik geloof dat de tijd gekomen is om de onzin een halt toe te roepen. Vorige week kregen we daar een prachtige gelegenheid toe. Je hebt vast wel gehoord dat het Royal Marsden-ziekenhuis in Chelsea, West-Londen, ernstig beschadigd is door brand. Zelfs een gedeeltelijk verlies van zijn capaciteit is al bijna een ramp. Als de spoorlijn is beschadigd komen mensen later op hun werk. Een beschadigd ziekenhuis dat 40.000 patiënten per jaar verzorgt en een kernpunt is in ons toch al overbelaste zorgsysteem kan leiden tot dodelijke slachtoffers. Gordon Brown ging op bezoek en zei dat met de evacuatie van

het ziekenhuis tijdens de brand, Groot-Brittannië zich op zijn best had laten zien. En dat hij alles wat hij in zijn macht had in het werk zou stellen om het ziekenhuis weer draaiend te krijgen.

Inspirerende woorden, dus nu is er inspirerende actie nodig. Om het verwoeste dak eraf te halen en te vervangen zijn ‘maanden’ nodig, zeggen mensen nu. Dat is regeringsjargon voor ‘jaren’. Maar kunnen we niet eens proberen dat in ‘weken’ te klaren?

Laten we teruggaan naar de dagen dat regeringen – en spoorwegmaatschappijen, nu we het er toch over hebben – wisten dat ze er waren om ons te dienen en ons niet beschouwden als een stelletje lastpakken dat je naar huis kunt sturen als het niets kan bijdragen en in fluorescerende kleding moet verpakken als het dat wel kan.

Laten we teruggaan naar de dagen dat vaart nog geen vies woord was. In 1994 werd de Santa Monica-snelweg in Californië vernietigd door een aardbeving. Misschien herinnert u zich nog de beelden van totale verwoesting: verkreukelde bruggen, enorme plakken beton, verwrongen staal en puin. Het was een nachtmerrie, maar binnen slechts 84 dagen reed er weer verkeer overheen.

Laten we voor het Marsden-ziekenhuis net zo’n termijn stellen. Laten we het handboek over CO₂ en helmen en niet achteruitrijden zonder begeleiding aan stukken scheuren. Laten we de bouwvakkers morgen ter plaatse brengen, of nu al, en laten we hun toestemming geven te roken zodat ze niet om de vijftien minuten hoeven pauzeren.

Om dat te bereiken moet er een heel leger bemoeials en stomkoppen dat overal in de weg loopt met klemborden op afstand gehouden worden. Die willen natuurlijk weer dat de muizen die tussen de dakspanten wonen per helikopter veilig naar het platteland worden vervoerd voordat het werk kan beginnen.

Je kunt die lui echt onder controle krijgen. Maar dan moet er wel een man de leiding krijgen met een scheiding en een klein snorretje, die iedereen die op zijn weg komt graag vertelt dat ze moeten oprotten. Die baan zou ik graag op me nemen.

Zondag 6 januari 2008

Dit was voor mij een volmaakte week

Een paar weken geleden kregen de plannen voor een schitterende, nieuwe, op kolen gestookte elektriciteitscentrale in Kent het groene licht. Ik was heel tevreden. De centrale maakt ons minder afhankelijk van het gas van Vladimir en de olie van Osama. Bovendien wordt de hiervoor ontwikkelde technologie om de kolen doelmatiger te verbranden naar China geëxporteerd in ruil voor plastic hebbingetjes die ons leven een beetje vrolijker maken.

Het is allemaal te schitterend voor woorden, maar natuurlijk kwam er een klein legertje communisten en hippies voor het voetlicht gegaloppeerd. Armenzwaaiend schreeuwden ze dat kolen de brandstof van de duivel zijn en dat, als de nieuwe elektriciteitscentrale geopend wordt, kleine mensen zoals Richard Hammond meteen zullen verdrinken in een vernietigende vloedgolf. Bevlogen beweerden ze dat, als Groot-Brittannië enige kans wilde maken om Prescotts doelen van het Kyoto-verdrag te halen, we elektriciteitscentrales moeten bouwen die absoluut geen CO₂-uitstoot produceren.

Je zou verwachten dat ze vorige week in hun nopjes waren, toen Gordon Brown plannen aankondigde voor een kudde nieuwe kerncentrales. Stille energie, gemaakt door hekserij, en zonder uitstoot. Je zou verwachten dat Jonathon Porritt van plezier een stijve zou krijgen.

Maar nee. Het blijkt dat die ecogekken ook niet van kernenergie houden, om allerlei redenen die allemaal even stom zijn. Ze maken zich zorgen over wat er gebeurt als er een reactor de lucht in vliegt. Je kunt je net zo goed zorgen maken dat er een grote meteoriet op je huis terechtkomt. Ze beweren dat mensen die binnen een straal van tien kilometer van de centrale wonen direct sterven aan leukemie.

(Dat doen ze niet.) Ze vragen zich af waar de centrales gebouwd moeten worden. (Wales?) En ze vragen wat we moeten doen met het afval. Makkelijk. Leg het in het ruim van de *Rainbow Warrior*.

Waar het om gaat is dit. Het besluit om op kernenergie over te gaan heeft laten zien waar het bij die hele milieubeweging om draait: het is geen goedbedoeld streven naar schone energie maar een rancuneuze, kleingeestige zucht naar minder energie. Want minder energie raakt de rijke landen en de rijke volken het hardst.

Ik heb al zo vaak betoogd dat de oude vakbondsmensen en de lesbiennes van de antikernwapenbeweging nooit zijn weggegaan. Ze hebben zich gewoon omgevormd tot milieuactivisten. Rood is groen geworden maar de doelen zijn nog altijd dezelfde. En er is geen betere manier om die te bereiken dan de lichten te doven en de klok terug te draaien naar het stenen tijdperk. Pas wanneer we allemaal bladeren eten onder de hamer en sikkkel zijn ze tevreden.

Ik meen het. Al die idiote plannen voor duurzame energie zijn alleen maar populair bij de baardapen van Groot-Brittannië omdat ze niets opleveren. Ik hoorde er vorige week nog eentje op de radio uitleggen dat als hij in het Caribisch gebied 58.000 eilanden mocht aanleggen, hij uit de stoom van zee voldoende energie voor iedereen kon opwekken. Ja, vast. Dan heb je nog hun terugkerende lulmoesje dat je elektriciteit kunt opwekken met het getij. Werkelijk? Als dat waar is, waarom schrijf ik dit dan niet op een computer die wordt aangestuurd door de Severn Bore? Natuurlijk, deze zomer beginnen ze te bouwen aan een getijdencentrale voor de kust van Wales. Acht turbines, elk 24 meter lang en 15 meter hoog, zullen de werking van de zwaartekracht van de maan in elektriciteit omzetten. Maar dat levert niet eens genoeg op om een dorp als Chipping Norton draaiend te houden. Je kunt nog beter bankbiljetten verbranden.

En windmolens dan? Niks. Die werken ook niet. Afgezien van hun onovertroffen doeltreffendheid in het vermalen van jonge visarenden en het wakker houden van iedereen binnen een straal van 25 kilometer met hun naargeestige gezoem, bieden ze niet genoeg energie om een vibrator aan de gang te houden. Denemarken heeft 6.000 windmolens

gebouwd en er wordt gezegd dat die samen genoeg elektriciteit kunnen produceren om aan negentien procent van de (eerlijk gezegd minuscule) behoeften te voldoen. Maar sinds ze in gebruik zijn genomen is geen van Denemarkens gewone elektriciteitscentrales gesloten. Ze draaien allemaal nog op volle toeren. Want hoewel de windmolens theoretisch gesproken bijna een vijfde van de behoefte van het land kunnen vervullen, produceren ze niets als het windstil is. En omdat niemand kan voorspellen wanneer dat is, moeten de normale elektriciteitscentrales voortdurend actief blijven. Het is een ramp. Zo komen we terug bij kernenergie: de enige oplossing als je onze levensstandaard wilt handhaven en toch minder CO₂-uitstoot wilt.

De energie is niet alleen schoon, maar heeft ook nog andere voordelen. De nieuwe centrales zijn privébedrijven, wat betekent dat je er aandelen in kunt kopen. Daar zul je geen cent op verliezen. Want als de zaken goed gaan, krijg je dividend; als ze niet goed gaan dan kan het dividend je niets schelen omdat je onder de zwavelzweren zit en er bloed spuit uit de plaatsen waar ooit je ogen zaten. Nog beter: om te zorgen dat het niet fout gaat, wordt er een leger gezondheids- en veiligheidsambtenaren ingehuurd om te zorgen dat het beton dik genoeg is en de kinderen op schoolreisje geen knopjes in kunnen drukken. Dat betekent dat die fluorescerende nazi's geen tijd hebben om politieagenten ervan te weerhouden een ladder te beklimmen.

Omdat bovendien veel landen op kernenergie overschakelen, bijvoorbeeld Iran, komt er vast een wereldwijd tekort aan voldoende gekwalificeerde kerningenieurs. Dit betekent dat het loon omhooggaat. Schoolkinderen willen dan niet langer beroemd worden via roddelbladen of met een diploma van een mediastudie, maar richten zich op natuurkunde en wiskunde.

Het beste van alles is dat, wanneer al onze energie wordt opgewekt door neuronen die rustig tegen elkaar botsen, Greenpeace ons wel met rust moet laten en weer dolfijnen uit de netten van Chinese vissers kan gaan losmaken.

Zondag 13 januari 2008

Het lijkt wel of het geen kunst is als het niet etnisch is – Opinie

Hier in Chipping Norton staat een schitterend theatertje. Het is net een Londens theater, met een balkon en een bar, maar dan veel en veel kleiner. Als je daar op je lagere-schoolstoeltje naar het Jan Klaassen en Katrijn-toneel zit te kijken, krijg je het gevoel dat je zit opgesloten in een bakstenen poppenhuis. Het is een verrukkelijke plek en iedereen in de buurt is er erg trots op. Dus is iedereen vreselijk boos dat de Raad voor de Kunsten onlangs bekendmaakte de jaarlijkse subsidie van 40.000 pond te schrappen.

En Chipping Norton is niet het enige theater. Hoewel de Raad voor de Kunsten net een inkomensverhoging van 50 miljoen pond van de regering heeft gekregen, heeft ze naar 194, voornamelijk provinciale theaters, galerieën en andere kunstinstellingen een dergelijke brief gestuurd, waarin staat dat die niet meer passen in haar 'beleid'.

'Hmmm,' vroeg ik me af, 'en wat mag dat beleid dan wel zijn?' Dus keek ik dat even na en het lijkt erop dat je dezer dagen of zwart of gek moet zijn om subsidie te krijgen, en liefst allebei. Zo heeft de Raad voor de Kunsten gezien dat er maar heel weinig mensen van allochtone afkomst op hoge posities in de kunsten zitten, maar in plaats van te denken: 'Aha. Daaruit blijkt dat zwarte of Aziatische mensen niet bijzonder in kunst geïnteresseerd zijn. Laten we ons dus vooral richten op de blanke middenklasse,' is ze nu betrokken bij verschillende plannen om stadskinderen uit hun grote sportschoenen te krijgen en in een Othello-pak.

Er is nog meer. De Raad voor de Kunsten heeft nooit aangeboden mijn boeken in het Urdu te vertalen. Of die van Jilly Cooper. Maar ze 'blijft zich inzetten' om een fortuin te besteden aan het steunen van schrijvers uit etnische minderheden. Sterker, ze heeft op dit moment

zes prioriteiten. En natuurlijk is het ‘pleiten voor diversiteit’ daar één van. We kijken er niet van op dat ‘pleiten voor Thatcher’ er niet bij hoort.

De Raad heeft bijna een half miljard pond te besteden en voor zover ik kan zien, werd het grootste deel daarvan in 2007 aan Benjamin Zephaniah en anderen gedoneerd in ruil voor wat mopjes poëzie over hoe vreselijk de slavenhandel was en dat iedereen in Groot-Brittannië zelfmoord zou moeten plegen.

Maar wacht eens. Wat is dat? Het lijkt of er nog wat geld over was om een stel kinderen uit Calderdale naar het beeldenpark in Yorkshire te sturen, dat eruitziet als een veld vol bronzen schapendrollen. Het is niet helemaal mijn ding, maar wat geeft dat – de drollen zijn gebeeldhouwd door Henry Moore, dus dan zal het wel goed zijn. Helaas niet. Want achteraf kregen die kinderen les in rapmuziek maken en graffiti op een muur spuiten. Dat heeft absoluut niets met kunst te maken. Het is net zoiets als een bloemschikklasje kungfu leren.

Hier in de kunstscene van Chipping Norton gaat het er heel anders aan toe. De plannen voor 2008 omvatten een toneelstuk over ruimtereizen, geschreven door Niki McCretton, die helaas blank is. Dan is er nog een eerbetoon aan ABBA, een bijzonder populaire, Zweedse popgroep waarin geen gehandicapten uit Bangladesh meespeelden, en een lezing van Arabella Weir, de dochter van een belangrijke diplomaat. Er zijn ook films. Maar daar zitten *Brick Lane* of die rotzooi van Al Gore niet bij. Dan is er natuurlijk het kersttoneelstuk. Het is zeer geliefd bij Douglas Hurd, die altijd komt kijken, en bij 7000 kinderen die allemaal Henry of Araminta heten, en het is een professioneel stuk waarin de traditionele verhalen uit de kersttijd een rol spelen.

Je begrijpt meteen waarom niets van dat alles past binnen het ‘beleid’ van de Raad voor de Kunsten. En ik ben bang dat het concert dat voor volgende week zaterdag gepland staat ook niet werkt. Ja, de pianiste, Helene Tysman, komt uit het buitenland, dat is goed, maar ik ben bang dat ze Frans is. En dat is hopeloos, want de Fransen hielden er ook een wereldrijk op na, de rotzakken.

Om de subsidie van de Raad voor de Kunsten vast te houden moet het management een middag met haiku-poëzie organiseren, in stilte, door het Al Gore ijsberendarbeiderscollectief. Natuurlijk komt daar niemand op af, maar ach – inspelen op de behoeften van de buurt? Sinds wanneer is dat belangrijk?

Dat is wel degelijk belangrijk, en daarom zou ik graag afsluiten met een paar bemoedigende woorden aan het management van het theater in Chipping Norton en alle andere organisaties in het land die niet passen binnen de smaak van de Raad voor de Kunsten. Het is heel goed mogelijk dat jullie beter af zijn zonder de veertigduizend pond van de Raad. Want in dat minuscule bekertje zit een ton giftige bureaucratie die bepaalt wat jullie mogen doen, wat jullie mogen zeggen en hoeveel rolstoelhellingen er voor elk urinoir moeten worden geïnstalleerd. Je kunt dag met het handje zeggen tegen al dat politiek correcte, regionale nieuws van de BBC met alle vereiste allochtone elementen als je die gekken van de Raad voor de Kunsten vangt door een ander stel weldoeners.

Dat weet ik omdat ik vorige week eens heb gepraat met een kerel van een belangrijk liefdadigheidsfonds. Het heeft elk jaar vier miljoen pond nodig om het hoofd boven water te houden en daarvan komt geen cent van de regering.

‘Geloof me,’ zei hij. ‘We willen nog geen vier cent van hun geld. Dat levert altijd meer problemen op dan het waard is.’

Je kunt ook naar de Millennium Dome kijken. Toen die nog werd uitgebaat door de regering zat de Dome vol met stiltecentra en met Cherie Blair die daar voor diversiteit kwam pleiten. En het was een ramp. Nu is het privébezit, en zit het vol met Led Zeppelin en is onlangs erkend als de populairste concertzaal ter wereld.

Zondag 20 januari 2008